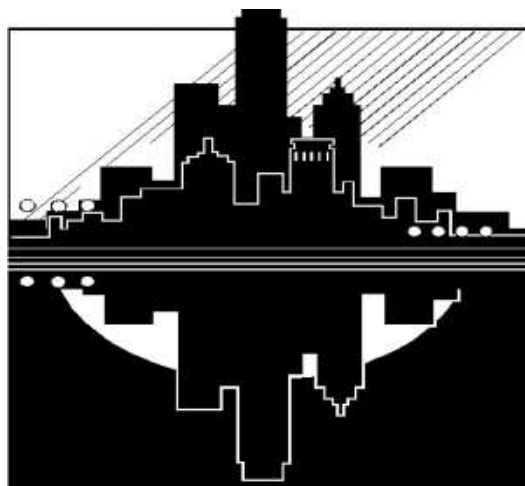

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА**

РОСЛИНИ ТА УРБАНІЗАЦІЯ

Матеріали

**XII Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Дніпро, 1 лютого 2023 р.)**

**Дніпро
2023**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА**

РОСЛИНИ ТА УРБАНІЗАЦІЯ

Матеріали

**XII Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Дніпро, 1 лютого 2023 р.)**

**Дніпро
2023**

УДК 581:504.03

ББК 28.5 + 20.1

Рослини та урбанізація: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 1 лютого 2023 р.). Дніпро, 2023. 162 с.

Викладені результати практичних і теоретичних розробок, оригінальних досліджень у галузі зеленого будівництва, стійкості та адаптивних реакцій рослин за умов урбанізованого середовища, інтродукції та акліматизації рослин, фітосанітарного контролю зелених насаджень та ін.

Може бути корисним фахівцям садово-паркового господарства та зеленого будівництва, фітосанітарного контролю, ботанікам, екологам тощо.

Редакційна колегія:

Кобець А. С., ректор ДДАЕУ, д. н. держ. упр., професор, Бессонова В. П., д.б.н., професор (відповідальний редактор), Ткаліч Ю. І., професор д.с.-г.н., проректор з наукової та інноваційної діяльності ДДАЕУ (заступник голови), Грицан Ю. І., д.б.н., професор, Тимочко Т. В., голова Всеукраїнської екологічної ліги, Іжболдін О. О., к.с.-г.н., доцент, декан агрономічного факультету, Кучерявий В. П., д.с.-г.н., професор, Крамарьов С. М., д.с.-г.н., професор, Кабар А. М., к.б.н., доцент, директор ботанічного саду ДНУ ім. О. Гончара, Гревцова Г. Т., Харитонов М. М., д.с.-г.н., професор, керівник Центру природного агровиробництва, Пардіні Джованні, д.б.н., професор, професор кафедри ґрунтознавства Університету Жирони, Іспанія, Рубік Хінек, доктор філософії, доцент факультету тропічних культур Чеського університету природничих наук, Прага, Чехія, Хейлмейєр Герман, д.б.н., професор кафедри біології/екології Технічного університету Фрайберзької гірничої академії, Німеччина, Пономарьова О. А., к.б.н., доцент, Іванченко О. Є., к.б.н., доцент, в.о. завідувача кафедри садово-паркового мистецтва та ландшафтного дизайну ДДАЕУ, Зайцева І. А., к.б.н., доцент.

Авторські тексти не редагувались

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 УРБОЛАНДШАФТИ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ІСНУВАННЯ РОСЛИН

Бессонова В. П., Яковлєва-Носарь С. О. Таксономічний склад дендрофлори гирла та середньої частини урочища Яцево	9
Bielyk Y. V., Savosko V. M., Lykholat Y. V. Characteristics of the floristic core of tree and shrub species of plants naturally spread to technologically devastated lands (Kryvyi Rih)	12
Бондаренко О. Ю., Назарчук Ю. С. Види рослин розплідників м. Одеси та м. Роздільна у I половині XX сторіччя (за матеріалами MSUD)	14
Горупаха В. Г., Таран Н. Ю. Декоративні злаки в ландшафтній композиції виставкового кампусу КНУ імені Тараса Шевченка	17
Дерев'янка Н. П., Куц М.О. Вертикальне та міське землеробство як способи майбутнього сільського господарства у містах	19
Дідух А. Я., Мазур Т. П. Методи, матеріали та підходи до відновлення гідрофітів в урболандшафтах	21
Івченко А. І. До питання подальшої перспективи поширення омели білої в Україні та боротьби з цим явищем	25
Кірін Р. С. Об'єкти благоустрою зеленого господарства міст за законодавством України	27
Клименко А. В. Значення створення екопарків в межах урбосередовища	30
Крамарьов С. М., Хорошун К. О., Крамарьов О. С. Прискорення післязбирального дозрівання насіння ячменю озимого під впливом його передпосівної інкрустації фосфоровмісними добривами	33
Красова О. О., Шоль Г. Н. Біотопи природних та техногенно трансформованих ландшафтів Криворіжжя	36
Лукаш О. В., Аравін М. А. Ландшафти лісопаркових територій м. Чернігова	39
Мазур Т. П., Дідух А. Я. Асортимент водних та прибрежно-водних рослин для урболандшафтів	41
Павленко А. О., Шкута С. І. Віталітетна структура ценопопуляцій двох видів злаків на залізорудних відвалах Криворіжжя	44

РОЗДІЛ 1 УРБОЛАНДШАФТИ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ІСНУВАННЯ РОСЛИН

УДК 581.92.581.6

ТАКСОНОМІЧНИЙ СКЛАД ДЕНДРОФЛОРИ ГИРЛА ТА СЕРЕДНЬОЇ ЧАСТИНИ УРОЧИЩА ЯЦЕВО

В. П. Бессонова, д.-р. біол. наук, професор

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

С. О. Яковлєва-Носарь, канд. біол. наук, доцент

Хортицька національна академія, м. Запоріжжя

e-mail: valentinabessonova492@gmail.com

Біологічне різноманіття екосистем, у тому числі й лісових, є одним із чинників їх стійкості. Важливо досліджувати показники біорізноманіття у різних типах лісу, за різних лісорослинних умов, з урахуванням дії екологічних факторів, а також з точки зору оцінки впливу на природні фітоценози інтродукованих і чужорідних видів. Актуальною є оцінка біорізноманіття байрачних лісів степової зони України як осередків інтразональної рослинності, що виконують важливі біогеоценотичні та рекреаційні функції.

Дослідження проводили в урочищі Яцево Дніпровського району Дніпропетровської області, яке є лісовим заказником загальнодержавного значення і відноситься до південного географічного варіанта байрачних лісів [1].

Пробні ділянки закладалися в гирловій (ділянки 1 і 2) та середній (ділянки 3 і 4) частинах балки в різних лісорослинних умовах. Ділянка 1 знаходиться в тальвегу та нижній пологій частині схилу гирла балки. Зволоження ґрунтове і атмосферне. Механічний склад ґрунту – суглинки. Лісорослинні умови за О. Л. Бельгардом [1] – СГ₂₋₃ (вологуваті). Ділянка 2 закладена на схилі південної експозиції, крутизною близько 23°. Зволоження атмосферне, транзитне. Лісорослинні умови – СГ₁ (мезоксерофільні, сухуваті). Ділянки 3 і 4 закладені в середній частині балки. Вони розташовані відносно рельєфу аналогічно ділянкам 1 і 2, відповідно. Крутизна схилу південної

експозиції в цій частині балки становить близько 27°. Площа кожної з пробних ділянок становить 1200 м². Види дендрофлори визначали за [2].

Метою даної роботи було визначити таксономічний склад дендрофлори дослідних ділянок за різних лісорослинних умов, встановити формули складу їх деревостанів та кількісне співвідношення родин як один із показників фіторізноманіття байрачних лісів.

Встановлено, що загальна кількість дерев на ділянці 1 (тальвег та нижня частина схилу гирла балки, СГ₂₋₃) складає 110 шт., формула насадження 2Дз6Клп1Грз1Вгр+Лс. Підлісок формують бруслина бородавчаста, глід одноматочковий та бузина чорна (сумарно 52 екз.).

На ділянці 2 (схил південної експозиції гирла балки, СГ₁) зростає 137 дерев, склад цього деревостану 2Дз6Клп1Грз1Вгр, од. Яз. На узліссі та частково як підліскова порода зростає клен татарський (14 екз.), а під наметом лісу – бруслини бородавчаста й європейська, глід одноматочковий (разом 29 екз.).

Деревостан ділянки 3 (тальвег, середня частина балки, СГ₂₋₃) формують 204 екземпляри, формула складу 1Дз6Клп2Лс1Вгр+Шб. Підлісок утворюють бруслина бородавчаста та бузина чорна (усього 94 екз.).

До складу деревостану ділянки 4 (схил південної експозиції середньої частини балки, СГ₁) входять 138 екз. деревних порід, формула якого 2Дз7Клп1Вгр+Яз. Скумпія шкіряста (12 екз.) і клен татарський (18 екз.) зростають на узліссі та під наметом деревостану. Бузина чорна і бруслина бородавчаста є суто підлісковими породами (разом 13 екз.).

На всіх дослідних ділянках родина Букові представлена дубом звичайним, Кленові – кленом польовим (а на ділянках 2 і 4 зростає також клен татарський), В'язові – в'язом граболистим, Бруслинові – бруслиною бородавчастою, а на ділянці 2 – ще й європейською. Бузина чорна (родина Бузинові) зафіксована нами на ділянках 1, 3 і 4. Представники родини Розові (груша звичайна, глід одноматочковий) ростуть на ділянках 1 і 2. Решта родин представлені тільки одним видом: Липові (липа серцелиста, ділянки 1 і 3), Маслинові (ясен звичайний, 2 і 4), Шовковицеві (шовковиця біла, 3) та Сумахові (скумпія шкіряста, ділянка 4).

Кількість екземплярів видів кожної родини та їх частка участі у деревостані на дослідних ділянках наведені у таблиці.

Таблиця – Таксономічний аналіз дендрофлори дослідних ділянок

Родина	Варіант			
	Ділянка 1	Ділянка 2	Ділянка 3	Ділянка 4
Бруслинові	18/11,1	22/12,2	20/6,7	2/1,1
Бузинові	26/16,0		74/24,8	11/6,1
Букові	24/14,8	21/11,7	12/4,0	20/11,0
В'язові	8/4,9	13/7,2	14/4,7	11/6,1
Кленові	62/38,3	98/54,5	122/40,9	119/65,7
Липові	6/3,7		50/16,8	
Маслинові		1/0,6		6/3,3
Розові	18/11,1	25/13,9		
Сумахові				12/6,6
Шовковицеві			6/2,0	

Примітка. Чисельник – кількість екземплярів, знаменник – частка участі виду у складі насадження, %

Отже, на ділянках 1 і 2 зростають бересто-пакленові діброви, на ділянці 3 – липово-пакленова діброва, а на ділянці 4 – бересто-пакленова діброва, яка межує з насадженням робінії звичайної. Найбільш поширеними у кількісному відношенні родинами на ділянці 1 і 3 (обидві – СГ₂₋₃) є Кленові і Бузинові. Третє місце на ділянці 1 посідає родина Букові, а на ділянці 3 – Липові. На ділянках 2 і 4 (обидві – СГ₁) превалюють види родини Кленові. На ділянці 2 також багато представників Розових і Бруслинових. На межі ділянки 4 зустрічається багато рослин робінії звичайної з родини Бобові.

Список використаних джерел

1. Бельгард А. Л. Степное лесоведение. Москва: Лесн. пром-сть, 1971. 321 с.
2. Определитель высших растений. Доброчаева Д. Н., Котов М. И., Прокудин Ю. Н и др. Киев : Наукова думка, 1987. 548 с.